

"Siin me oleme" – aga mitte ainult

Selliseid näitlejaid, kes suudavad olla edukad nii teatris, filmis kui ka est-raadil, pole väga palju. Lia Laats oli just selline. 90. sünniaastapäeva puhul meenutavad teda kolleeg Voldemar Kuslap ja poeg Jaak Vaha.

Kõige enam ongi ema rollidest meelde jäänud tema esimene etteaste Tartu Vanemuises – Lia Laats pandi mängima üht poisikest. Meie vaatasime, et näe, ema! Ja laval! Ja poisike!

Peab ütleva, et kõige rohkem oli ema iseenda moodi filmis "Noor pensionär". Seal on ta lähedal sellele, nagu oli ka meie lapsepõlves. Teistes filmides on ta igal pool erinev, need on ju kõik etteantud rollid, mis ta on professionaalselt ära mänginud.

Kõige olulisem nii minu, vend Madise kui õde Kadi jaoks oli see, et Lia Laats on elukõige meie ema. Kõik muu – näitleja, kuulsus – tuli sinna juurde.

Ema oli väga põhimõttekindel, kuigi see ei paistnud algul välja.

Mäletan, kuidas üks klassivend kutsus mind mitmel korral enda juurde maale mängima ja et saaksin sinna ka ööseks jääda. Aga ema võttis pähe, et ei lähe! Küsisin küll mitu kor-

Juhan Smuuli monoloogi "Suvitajad" ainetel 1978. aastal valminud telefilmis "Siin me oleme" mängis Lia Laats peaosas.

da luba, aga lõpuks sain aru, et pole mõtet vaielda – ema õigus jäi peale.

Mõlemad, nii Kalju Vaha kui Lia Laats, olid ju näitlejad, ja meie kasvasime kodus üles nagu teatri eestosa. Ema harjutas valjul häälel oma rolle, isa võttis läbi oma tükke, nii oli kogu aeg teater kodus.

Kui Tartusse kolisime, siis vähemalt esimestel aastatel sai peaaegu kogu vaba aeg veedetud Vanemuise teatris.

See oli minu ja venna jaoks nii huvitav aeg, nägime, kuidas näitlejad valmistuvad ja mis teatris toimub. Me isegi mängisime vennaga ühes lasteetenduses ajalehepoisse. Oli-

me laval ja kõik toimus meie ümber.

Tihti ütles ema mulle niimoodi: "Sina oled praegu minu vastutaja, kontrolli, et mul tekst oleks peas." Nii ta harjutas tihti kodus, et midagi viltu ei läheks.

Lapsepõlvest on meelde jäänud ka selline seik – mina tu-

lin kodu poolt ja ema läks kodu poole. Ema oli nii oma mõtetes, et läks minust mööda, ei märganudki. Jooksin talle järele, et "Ema-ema, mis viga?". Ema vastas: "Ma mõtlesin praegu oma rolli peale." Tema rolli sisseelamise võime oli niivõrd suur, et ta ei märganud enam midagi enda ümber.

Meenub ka, kuidas ema ühel päeval küsis, et kelleks me saada tahame. Ta ütles siis niimoodi: "Näitleja elukutse on selline, et siin peab olema väga andekas." Me vennaga olime mõlemad küllalt andekad, aga arutlesime, et näitlejaametil on väga suur vastutus. Siis ütlesin emele, et – ei! Meie näitlejaks ei saa! Meist said trummimehed ja lavale jäime ikkagi.

See oli meie meelest väga vahva. Hiljem olen pea kõiki ema rolle näinud, ja neid kultusfilme, kus ta mängis, korduvalt vaadanud – nii ise kui lastelastega.

Nüüd elame perega juba aastakümneid Soomes, aga see ema tuntus, see nimi – Lia Laatsi poeg – on mul siiaani küljes. Nüüd juba kogub kuulsust Lia Laatsi lapselaps, minu noorem poeg Kaspar Vaha, kes on neljakordne Soome meistrivõistluste võitja raskekaalu poksis.

JAAK VAHA
Lia Laatsi poeg

LAVAPARTNER

Lia Laatsi tippaeg oli Vanemuises

Lia oli väga sõnaosav daam. Mäletan, et ühel suvisel kontsertreisil 1970ndate keskel tegi tema ka kaasa. Just sõnaline osa oli tema kanda.

Pikem kokkupuude oli meil siis, kui Lia Estonia operetitrupis tegutses. Koos esinesime Peeter Heina juhitud saates "Raadiovarietee". Mulle meenub, et ta tegi isegi ooperis rolli – Stravinski "Elupõletaja tähelennus". See polnud midagi suurt, pooleldi sõnatu roll, aga ikkagi ooperis, mis näitab, et Lia oli päris mitmekülgne näitleja.

Päris esimest korda nägin Lia Laatsi mängimas Vanemuise laval. Olin siis muusikakooli õpilane. Näiteks "Kuningas Oidipus", kus nad Jaan Sauliga mängisid. Vanemuises mängis ta suurepäraselt ka Einari Koppeliga. Ma arvan, et Lia Laatsi tippaeg oligi Vanemuises, tema rollid olid seal mõjuvõimsad.

VOLDEMAR KUSLAP

Autor: Andrus Kivirähk
Osades: Andrus Vaarik, Kaspar Velberg (Tallinna Linnateater), Jant ühes vaatuses

KOMÖÖDIATEATER
1 50 38 045

LUGU AJAST, MIL ÄRMA TALUS KÜPSETATI VEEL LEIBA JA TOOMASE SUHTEID EVELINIGA OLID PEEAEGU KORRAS

Ilves: „Evelin räägib mulle neist pidevalt mingeid kummalisi lugusid, ise naerab, näost punane, aga mina ei saa aru, kes need isikud sellised on. Mõistad, Ivan, ma ei taha oma naise minevikus tuhnida, ma ei taha talle midagi ette heita, igalühel võib olla eelmiseid suhteid, aga ma tahan siiski teada... Ma tahan kindel olla... Miks ta mulle neist kogu aeg räägib? Kas suhted jätkuvad? Minu selja taga?”

Orav: „Toomas, ära mõtle välja, oma naise pärast võid sa küll päris rahulik olla! Nende poolt pole sul mingit ohtu karta.”

„Pühendatud Wabariigi aastapäevale. Oled eestlane või ei ole!”
Ivan Orav

Orav ja Ilves

25.02 KOSE KULTUURIKESKUS kl 19
28.02 KARKSI-NUIA KULTUURIKESKUS kl 17

11.03 OTEPÄÄ GÜMNAASIUM kl 19
12.03 TARTU SADAMATEATER kl 19
13.03 TALLINNA RAHVUSRAAMATUKOGU kl 17
20.03 KEHRA RAHVAMAJA kl 15
20.03 HALJALA RAHVAMAJA kl 19
17.04 VILJANDI SAKALA kl 19
24.04 VÖRU KANNEL kl 19

PÄÄSTA RAAMAT HUNDI KÄEST

Tänapäeva kirjastuse SUUR ALLAHINDLUS
1.-13. märts APOLLO RAAMATUPOODIDES
1.-7. märts RAHVA RAAMATUPOODIDES

TÄNAPÄEV